

มาตรการการลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติ
ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553
Punishment Measures for Children and Youth According to the Criminal Code
and the Juvenile and Family Court and Procedure Act B.E. 2553

พรพิชญา นาควิเชียร^{1*}, สิริกานต์ อยู่เรือง² และปณณวิช ทัพภวิมล³

Pornpitchaya Narkwichian^{1*}, Sireekarn Yooruang² and Punnawit Tuppawimol³

^{1*}นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

^{2,3}อาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

^{1*}Master Student of Laws Sukhothai Thammathirat Open University

^{2,3}Lecturer from the Faculty of Laws Sukhothai Thammathirat Open University

*Corresponding Author Email: Pornpitchaya.2565@Gmail.com

Received: 14 October 2025 Revised: 5 January 2026 Accepted: 7 January 2026

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี ในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน 2. เพื่อศึกษาถึงมาตรการลงโทษและความรับผิดชอบทางอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่น 3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายของมาตรการการลงโทษและกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน และ 4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงกฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดทางอาญาให้มีความชัดเจนและตรงไปตรงมาซึ่งสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดให้ไว้ในแต่ละบุคคลได้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิจัยเอกสารกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 จากหนังสือ บทความ วารสาร ข่าวสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กฎหมายต่างประเทศ และผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ รวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ในอดีตไม่คาดคิดว่าเด็กและเยาวชนจะก่ออาชญากรรมได้ จึงไม่มีบทลงโทษ โดยเฉพาะ ต่อมาเด็กและเยาวชนมีการกระทำความผิดและกระทำผิดมากขึ้น การลงโทษเด็กและเยาวชนจึงไม่สามารถกระทำได้ มุ่งเน้นไปที่การแก้ไขฟื้นฟูมากกว่าลงโทษ แต่หัวใจของกฎหมายอาญาคือการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม จึงควรนำแนวคิด ทฤษฎีมาพิจารณากับรูปแบบของสังคมเพื่อหาความเหมาะสมกับสังคมตน ซึ่งไม่ได้หมายความว่าทุกประเทศต้องปฏิบัติเหมือนกัน 2) มาตรการลงโทษและความรับผิดชอบทางอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศที่ศึกษาจะแยกประเด็นในศึกษาเป็น 4 หัวข้อ ซึ่งในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่น จะมีความใกล้เคียงกัน คือพิจารณาการกระทำความผิดจากความร้ายแรงที่กระทำ หลักเจตนาประกอบด้วยอายุ แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะรัฐนอร์ทแคโรไลนา กำหนดอายุเด็กต่ำที่สุดคือ 6 ปีสามารถรับผิดชอบทางอาญาได้หากกระทำความผิดร้ายแรงและรู้สำนึกในการกระทำ

และสามารถลงโทษทางอาญากับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้ซึ่งต่างกับประเทศไทย 3) ประเทศไทยใช้อายุของเด็กและเยาวชนกำหนดการลงโทษมากกว่าพิจารณาประเภทการกระทำ ความร้ายแรงหรือฐานความผิดมาประกอบและจะเป็นการลงโทษไปใช้มาตรการคุ้มครองมากกว่าการลงโทษตามกฎหมาย และ 4) ให้ศาลสามารถพิจารณาความร้ายแรงของการกระทำ การกระทำความผิดซ้ำ การกระทำโดยเจตนา มาประกอบอายุเพื่อลงโทษได้

คำสำคัญ: มาตรการการลงโทษ, เด็กและเยาวชน, คดีอาญา

Abstract

This research consists purposes were 1. to examine the background, concepts and theories underlying the juvenile justice system 2. to study criminal penalties and criminal liability in Thailand and selected foreign jurisdictions, namely the United Kingdom, the United States of America, the French Republic and Japan 3. to analyze legal problems related to punitive measures and the juvenile justice process and 4. to propose recommendations for improving laws governing juvenile offenders in order to enhance legal clarity and ensure the protection of individual rights as prescribed by law. This study employed a qualitative research approach using documentary research methods. The data were collected from criminal law materials and the Juvenile and Family Court and Juvenile and Family Procedure Act B.E. 2553 (2010), including books, articles, academic journals, news reports, research studies, theses, and related academic works. In addition, foreign laws and relevant scholarly publications in both Thai and foreign languages were reviewed. The data were obtained from documentary sources and online databases. The data collected from relevant documents were analyzed using content analysis The study found that 1) Historically, society did not perceive children and youth as likely to commit crimes; therefore, specific punitive measures for them were not established. Over time, however, the increasing incidence of juvenile offenses led to the recognition of the need for appropriate sanctions. While the fundamental purpose of criminal law is to deter crime through punishment, the application of such principles must be contextualized to align with the unique values and social structures of each country. This reflects the understanding that legal systems should be tailored rather than uniformly applied across all nation 2) The punishment and criminal liability measures of Thailand and foreign countries study classified the study into four topics. In England, the United States, the Republic of France, and Japan, the similarity is considering the crimes of violence committed. The principle of intent consists of age from the United States, especially in North Carolina. The lowest age limit of 6 years can be criminalized if they commit a serious and conscientious crime and can apply criminal punishment to children and youth who commit crimes, unlike Thailand 3) Thailand places more emphasis on age than on the type or severity of the offense when determining punishment, often

favoring protective rather than punitive measures and 4) It is recommended that courts consider the seriousness of the offense, repeat offending, intent and age in determining appropriate penalties.

Keywords: Punishment Measures, Children and Youth, Criminal Case

บทนำ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีจุดประสงค์ในการรักษาความเรียบร้อยของสังคมที่รัฐจักใช้มาตรการการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย โดยนำกฎหมายอาญามาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิด ส่วนการบังคับใช้กฎหมายหรือมาตรการลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดนั้นกฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะแต่นำกฎหมายอาญามาพิจารณาประกอบกับพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งเจตนารมณ์ตามกฎหมายฉบับนี้บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิสวัสดิภาพและวิถีปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน ต่อบุคคลในครอบครัว มากกว่าการลงโทษตามกฎหมาย ด้วยเหตุที่สังคมมองว่าเด็กและเยาวชนยังเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะแตกต่างจากผู้ใหญ่ทั้งด้านการเรียนรู้ ด้านอารมณ์ ด้านพฤติกรรม ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ประสบการณ์ในการดำรงชีวิต จึงได้บัญญัติกฎหมายหรือมาตรการสำหรับเด็กและเยาวชนขึ้นเพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นการเฉพาะ ไม่มีการตรากฎหมายให้ลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ไม่มีการแยกประเภทการกระทำความผิด และเดิมกฎหมายตราเป็นความผิดรวมทั่วไปไม่ได้แยกเป็นคดีเด็กหรือผู้ใหญ่เพราะเชื่อว่าเด็กไม่อาจกระทำความผิดได้ ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 ถึงมาตรา 76 ก็ใช้อายุของเด็กและเยาวชนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าจะได้รับมาตรการลงโทษอย่างไรมิได้นำความร้ายแรงของการกระทำ หลักเจตนารวมทั้งการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนมาประกอบ ดังนั้นการที่กระบวนการยุติธรรมทางอาญามุ่งที่จะปรับปรุงแก้ไขและฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้ได้รับการฝึกอบรมสั่งสอน และสงเคราะห์มากกว่าการลงโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18 โดยคาดหวังว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมให้กลับไปสู่สังคม กลับตัวเป็นพลเมืองที่ดีและมีชีวิตที่ดีขึ้นในอนาคต ไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีกนั้น กลับสวนทางกับในสภาพสังคมในปัจจุบันที่กลับมีข่าวการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนที่กระทำโดยใช้ความรุนแรงมากขึ้นอย่างไม่น่าเชื่อ หากนำเกณฑ์อายุมาพิจารณาเพื่อตัดสินและเมื่อเทียบกับการกระทำและผลของการกระทำที่เป็นคดีอุกฉกรรจ์แล้วนั้นแทบไม่น่าเชื่อว่าเป็นการกระทำของเด็กหรือเยาวชนที่สังคมมองว่ายังเป็นผู้ไร้เดียงสาได้อีกต่อไป หากพิจารณาจากสถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีและฝึกอบรมจากสถานพินิจแล้ว หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกไปกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกภายใน 1-3 ปี พบว่า เด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีอัตราการกระทำความผิดซ้ำหลังพ้นโทษมาแล้วโดยช่วงปี พ.ศ. 2559 สถานพินิจปล่อยตัวเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดออกไปเป็นจำนวน 4,292 คนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกภายใน 1 ปีจำนวน 946 คนคิดเป็นร้อยละ 22.04 ภายใน 2 ปีจำนวน 1,470 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 ภายใน 3 ปีจำนวน 1,845 คน คิดเป็นร้อยละ 42.99 ในปี 2560 ปล่อยตัวเด็กและเยาวชนออกไปเป็นจำนวน 3,812 คน กลับมากระทำความผิดซ้ำอีกภายใน 1 ปีจำนวน 886 คนคิดเป็นร้อยละ 23.24 ภายใน 2 ปีจำนวน 1,402 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 ภายใน 3 ปีจำนวน 1,685 คนคิดเป็นร้อยละ 44.20 ในปี 2561 ปล่อยตัวออกไปเป็นจำนวน 3,209 คนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกภายใน 1 ปีจำนวน 760 คนคิดเป็นร้อยละ 23.68 ภายใน 2 ปีจำนวน 1,217 คน

คิดเป็นร้อยละ 37.92 ภายใน 3 ปีจำนวน 1,396 คนคิดเป็นร้อยละ 43.50 ในปี 2562 ปล่อยตัวออกไปเป็นจำนวน 2,808 คน กลับมากระทำความผิดซ้ำอีกภายใน 1 ปีจำนวน 707 คนคิดเป็นร้อยละ 25.18 ภายใน 2 ปีจำนวน 977 คนคิดเป็นร้อยละ 34.79 ภายใน 3 ปี จำนวน 1,117 คนคิดเป็นร้อยละ 39.78 ปี 2563 ปล่อยตัวออกไปเป็นจำนวน 2,548 คนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกภายใน 1 ปี จำนวน 569 คนคิดเป็นร้อยละ 22.33 ภายใน 2 ปีจำนวน 803 คนคิดเป็นร้อยละ 31.51 ในปี 2564 ปล่อยตัวออกไปเป็นจำนวน 1,892 คนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกภายใน 1 ปีจำนวน 372 คนคิดเป็นร้อยละ 19.66 จะเห็นได้ว่ามาตรการสำหรับเด็กและเยาวชนอาจไม่เพียงพอหรือกฎหมายให้ความคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมากเกินไปหรือไม่ จึงทำให้เด็กและเยาวชนไม่เกรงกลัวต่อการกระทำความผิด ไม่เกรงตัวต่อกฎหมายเพราะไม่ว่าจะกระทำความผิดร้ายแรงเพียงใดกฎหมายก็ให้ความคุ้มครองทำให้เด็กและเยาวชนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก หากศึกษาการพิจารณาโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law เช่นประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา และประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil law เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศสและประเทศญี่ปุ่น จะพบว่าทั้งสี่ประเทศนี้กลับมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนที่คล้ายกันคือ นอกจากเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดมาพิจารณาเพื่อลงโทษแล้วยังนำเรื่องการกระทำความผิดร้ายแรง หลักเจตนา มาพิจารณาเพื่อใช้ลงโทษเด็กและเยาวชนด้วย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษามาตรการการลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยแยกประเด็นการศึกษา ประกอบด้วย 1) ปัญหาเกี่ยวกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด จะพิจารณาจากฐานความผิดตามที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติให้เป็นความผิด และมีบทลงโทษตามที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติให้ลงโทษตามมาตรา 18 คือ โทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับและริบทรัพย์สิน โดยการกระทำความผิดที่มีอัตราโทษประหารชีวิต และจำคุกนั้น จะถือเป็นการกระทำความผิดร้ายแรง ที่ผู้กระทำความผิดควรได้รับโทษจากการกระทำโดยไม่มีทางเลือก เพราะความผิดเหล่านี้ถือเป็นการร้ายแรงต่อความสงบสุขของสังคมโดยรวม 2) ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำ ในประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ไม่มีการกำหนดในเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งหากพิจารณาจากสถิติที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า เด็กและเยาวชนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกนั้น สถิติไม่ได้ลดน้อยลงอย่างที่ควรจะเป็นเด็กและเยาวชนไม่ควรกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกภายหลังที่ได้รับการอบรมและปล่อยตัวจากสถานพินิจ 3) ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำโดยเจตนา เกณฑ์การพิจารณาและการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนจะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานตามกฎหมายในเรื่องของอายุ ทำให้ไม่มีบทลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดโดยเจตนา หรือมักได้รับข้อสันนิษฐานว่ากระทำโดยไม่มีเจตนาจึงไม่อาจลงโทษได้ เจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อมิให้มีมลทินติดตัวไปจนเติบโตใหญ่ แต่หากพิจารณาจากกระทำความผิดที่เป็นความผิดร้ายแรง หรือการกระทำความผิดซ้ำแล้วนั้น หากผู้กระทำมีจิตสำนึกและเข้าใจถึงการกระทำของตนแม้เป็นเด็กและเยาวชน กฎหมายย่อมต้องให้ความคุ้มครองกับผู้ถูกกระทำ หรือผู้เสียหายด้วย มิใช่คุ้มครองฝ่ายที่กระทำความผิดเพียงเพราะเป็นเด็กและเยาวชนเท่านั้น 4) ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษ กรณีเด็กอายุยังไม่เกินสิบสองปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 เด็กจะได้รับประโยชน์จากกฎหมายคือ ไม่ต้องได้รับโทษจากการกระทำ ไม่ต้องนำตัวเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาแต่จะใช้วิธีดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพ กรณีเด็กอายุเกิน 12 ปี แต่ยังไม่เกิน 15 ปี เด็กในวัยนี้ย่อมมีความรู้รับผิดชอบแล้ว แต่หากกระทำความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิด กฎหมายก็ห้ามลงโทษทางอาญาเช่นกัน ตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 นั้นคือเด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ และการปฏิบัติต่อเด็กตามคำสั่งศาลที่บัญญัติไว้ในมาตรา 74 นี้ซึ่งไม่ใช่เป็นการลงโทษตามกฎหมาย เพราะไม่ใช่โทษที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 กรณีบุคคลอายุต่ำกว่า 15 ปี แต่ยังไม่เกิน 18 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 75 ให้ศาลพิจารณาว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้จัดการตามมาตรา 74 หรือถ้าศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงหนึ่ง และกรณีอายุกว่า 18 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี จะได้รับโทษจากการกระทำความผิดทางอาญาตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ แต่ให้ศาลสามารถพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบของผู้กระทำความผิด ความรุนแรงในการกระทำความผิด โดยศาลจะพิจารณาว่า ผู้กระทำความผิดควรได้รับการลงโทษเพียงใดจึงเหมาะสมกับการกระทำของตน ซึ่งก็คือการลงโทษทางอาญาเพียงแต่โทษที่ได้รับจะเบากว่าที่กฎหมายกำหนดไว้

ดังนั้น จากที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ทั้งหมดข้างต้นนี้ เมื่อพิจารณาจากการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน กลับกระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะของการกระทำที่มีความร้ายแรงมากขึ้นในขณะที่อายุของผู้กระทำความผิดมีอายุน้อยลง เช่น เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2566 เด็กชายอายุ 14 ปี ใช้อาวุธปืนขนาด 9 มม. กราดยิงที่สยามพารากอน มีผู้เสียชีวิตในที่เกิดเหตุ 1 ราย บาดเจ็บสาหัส 6 ราย และเมื่อตรวจสภาพจิตแล้วเด็กชายผู้นี้มีสภาพจิตที่ปกติ หรือเยาวชน ร่วมกันทำร้ายปากบ๊องที่เป็นผู้พิการสติไม่สมประกอบ แล้วนำร่างไปโยนน้ำเพื่ออำพรางศพจนเสียชีวิต ซึ่งผู้ก่อเหตุเป็นเยาวชนอายุต่ำสุดที่ 13 ปี 14 ปี และอายุมากที่สุดเพียง 16 ปีเท่านั้น โดยการกระทำความผิดทั้งสองคดีดังกล่าวนี้ถือเป็นการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง แต่หากพิจารณาจากบทลงโทษเพียงเพราะอายุของเยาวชนผู้กระทำความผิดมีอายุเพียง 13 ปี และ 14 ปี ที่กฎหมายบัญญัติไว้เด็ดขาดว่า ไม่ต้องรับโทษ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 เพื่อให้กระบวนยุติธรรมทางอาญาสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นกรณีที่ควรศึกษาโดยละเอียด เพราะเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนต่อสังคม เนื่องจากผู้กระทำความผิดยังเป็นเด็กและเยาวชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีในกระบวนยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน
2. เพื่อศึกษาถึงมาตรการลงโทษและความรับผิดชอบทางอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่น
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายของมาตรการการลงโทษและกระบวนยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงกฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดทางอาญาให้มีความชัดเจนและทรงไว้ซึ่งสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดให้ไว้ในแต่ละบุคคลได้

การบทวนวรรณกรรม

การพิจารณาคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาไม่ว่าจะเป็นคดีร้ายแรงหรือไม่ กฎหมายไทยมุ่งพิจารณาโดยใช้เกณฑ์อายุของผู้กระทำเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคดีเพื่อกำหนดบทลงโทษโดยไม่ได้พิจารณาว่าเป็นอาญาร้ายแรง กระทำโดยเจตนาหรือรู้สำนึกในการกระทำหรือเป็นการกระทำความผิดซ้ำหรือไม่ จากการศึกษาจะมีแนวคิดและทฤษฎีที่ให้ลงโทษเพื่อทดแทน หรือมุ่งเน้น

เพียงการคุ้มครอง หรือผสมผสานควบคู่กันไปทั้งการลงโทษและคุ้มครองผู้กระทำความผิด จากการศึกษาของนางลักขณ์ อาณี (2557) ได้ศึกษาแนวทางใหม่ในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาและการดำเนินคดีกรณีผู้กระทำความผิดเป็นเด็กและเยาวชน โดยการลงโทษเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดจะต้องได้สัดส่วนกับการกระทำ ส่งา ลิณะสมิต (2520) ได้ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยการเรียนรู้ถึงสาเหตุในการกระทำและกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองในฐานะที่เป็นเด็กและเยาวชน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษามาตรการการลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเพื่อให้ศาลสามารถพิจารณาคดีได้ตามกฎหมายที่บัญญัติให้อำนาจในการพิจารณาได้อย่างเป็นธรรมและเหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **แหล่งข้อมูลการวิจัย** ได้แก่ ทำการค้นคว้าและเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลทางเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งได้ค้นคว้าจากบทความ วารสาร รายงานการวิจัยเอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานราชการ และเอกชน วิทยานิพนธ์ รายงานการสัมมนา ตำรากฎหมาย หนังสือพิมพ์ ข้อมูลทางสถิติ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ระบบออนไลน์ เป็นต้น
2. **การรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ นำเอกสารที่ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมมาได้ไปศึกษาและทำการวิเคราะห์ร่วมกับทฤษฎีและแนวคิด ประกอบกับสภาพปัญหาและสังคมในปัจจุบันเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหที่เหมาะสม
3. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี ในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายมหาชนที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองป้องกันสังคมโดยรวม เจตนาหรือจุดมุ่งหมายขั้นสุดท้ายของกฎหมายอาญา โดยมีทฤษฎีทางอาญามารองรับ เช่น ทฤษฎีทดแทน (Retributive Theory) ทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utilitarian Theories) ทฤษฎีสำนึกปฏิฐานนิยม (Positivist school) ทฤษฎีตราบาป (Labeling theory) กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative justice) ซึ่งในการลงโทษผู้กระทำความผิดเด็กและเยาวชนจะใช้ปรัชญาที่มุ่งต่อการลงโทษและปรัชญาที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟูเป็นสำคัญเพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา การใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนจึงอาจต้องคำนึงถึงด้านบุคลิกภาพ นิสัย สุขภาพจิตของเด็กและเยาวชนที่อาจมีความแตกต่างกันออกไป วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนในผู้กระทำความผิดจึงแตกต่างกัน ซึ่งต้องให้มีความเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในแต่ละคนเป็นเฉพาะเรื่องด้วย เพราะผู้กระทำความผิดเด็กและเยาวชนย่อมมีสาเหตุในการกระทำความผิดที่แตกต่างกันออกไป โดยมีทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนมารองรับ ได้แก่ ทฤษฎีการควบคุม

ตนเอง (Self-control Theory) ทฤษฎีกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (การลอกเลียนแบบ Immitation Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ (ความสัมพันธ์ที่แตกต่าง Different Opportunity Theory) ทฤษฎีโอกาสที่แตกต่าง (Different Opportunity Theory) ทฤษฎีปฏิกริยาทางสังคม หรือทฤษฎีตราบาป ทฤษฎีตราหน้า (Symbolic Interaction Theory) เป็นต้น

2. การศึกษาถึงมาตรการลงโทษและความรับผิดชอบทางอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่น

ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดความร้ายแรงของการกระทำความผิดในประเทศไทยจะพิจารณาการกระทำความผิดจากฐานความผิดร้ายแรงเป็นเกณฑ์การพิจารณาประกอบกับอายุของเด็กและเยาวชน ได้แก่ความผิดในตัวเอง (Mala in se) ความผิดที่กฎหมายห้าม (Mala Prohibita) สหรัฐอเมริกากระบวนยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดในมลรัฐ North Carolina จะมีการแบ่งเป็นความผิดในตัวเอง (Mala in se) ความผิดที่กฎหมายห้าม (Mala Prohibita) เช่นกันซึ่งในมลรัฐ North Carolina กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาโดยพิจารณาจากอายุ และการพิจารณาต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง ซึ่งความผิดที่มีความรุนแรงมีผลกระทบต่อสังคม แม้เป็นเด็กและเยาวชนก็ต้องรับโทษจากการกระทำที่ได้สัดส่วน สาธารณรัฐฝรั่งเศส กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชน การจำแนกประเภทความผิดจะแบ่งประเภทความผิดเป็นแบบไตรภาค ได้แก่ ความผิดอุกฤษโทษ ซึ่งเป็นความผิดซึ่งเป็นความผิดอาญาร้ายแรงที่มีระวางโทษตั้งแต่จำคุกตลอดชีวิตหรือกักขังตลอดชีวิต จำคุกหรือกักขัง 10 ปี ถึง 30 ปี ส่วนใหญ่เป็นความผิดที่กระทำต่อบุคคลซึ่งเป็นความผิดในตัวเอง (Mala in se) และความผิดที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด (Mala Prohibita) ส่วนความผิดมิชฌิมโทษ ได้แก่ ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี และอาจมีโทษปรับ และความผิดลหุโทษ เป็นความผิดในลักษณะฝ่าฝืนคำสั่ง ส่วนประเทศญี่ปุ่นจะแยกออกเป็นความผิดในตัวเอง (Mala in se) เป็นกรณีที่มีการกระทำความผิดมีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อสังคม และความผิดที่กฎหมายห้าม (Mala Prohibita) ในประเทศไทย กรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญายังมิได้มีการแยกประเภทความร้ายแรงของการกระทำหรือฐานความผิดในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้กระทำเพื่อกำหนดโทษสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดแต่ประการใดกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะในเรื่องของการพิจารณาจากอายุผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ

3. การวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายของมาตรการการลงโทษและกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน

ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดการกระทำความผิดซ้ำ ในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกาในมลรัฐ North Carolina สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่น ไม่ได้บัญญัติในเรื่องของการกระทำความผิดซ้ำไว้แต่ประการใด แต่ก็มีมาตรการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญาได้ โดยในประเทศอังกฤษมุ่งเน้นไปที่ฐานความผิดเป็นสำคัญและกำหนดสัดส่วนความเหมาะสมของการลงโทษนั้น โดยพิจารณาจากการกระทำความผิดทางอาญาร้ายแรงฐานความผิดรวมทั้งการกระทำความผิดซ้ำที่ผู้พิพากษาสามารถนำมาพิจารณาเป็นหลักเพื่อกำหนดโทษโดยการจำคุกได้ ในสหรัฐอเมริกาในมลรัฐ North Carolina แก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการนำการลงโทษให้ได้สัดส่วน (Just Deserts) มาใช้ในการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาร้ายแรง ในสาธารณรัฐฝรั่งเศส ถ้าเด็กผู้กระทำความผิดมีความสามารถที่จะเข้าใจถึงลักษณะการกระทำความผิดของตนเองศาลสามารถลงโทษจำคุกเด็กกลุ่มนี้ได้แต่จะลงโทษได้ไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ในความผิดฐานเดียวกันและจะต้องเป็นโทษทางอาญาร้ายแรงเท่านั้น สำหรับประเทศญี่ปุ่นการกระทำจะต้องครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดจะเป็นการ

กระทำที่ผิดกฎหมายและผู้กระทำจะต้องมีความรู้สึกละอายหรือความชั่ว หากเด็กหรือเยาวชนมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะกระทำ ความผิดได้สามารถแยกแยะอะไรคือถูกอะไรคือผิดและสามารถควบคุมการกระทำของตนเองได้ก็ต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนเองแต่มีการลดโทษตามกฎหมายเด็กและเยาวชน ส่วนประเทศไทยในเรื่องของการกระทำผิดซ้ำประมวลกฎหมายอาญาได้ มีการกำหนดไว้ในลักษณะเป็นการบวกโทษกับผู้กระทำความผิดครั้งที่สอง แต่ไม่นำมาใช้กับกรณีเป็นคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญา

4. เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงกฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดทางอาญาให้มีความชัดเจนและทรงไว้ซึ่งสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดให้ไว้ในแต่ละบุคคลได้

ผลการวิจัยพบว่า การกระทำโดยเจตนา ในประเทศอังกฤษได้กำหนดบทลงโทษจากอายุของเด็กและเยาวชนโดยแยกผู้กระทำความผิดอาญาในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปี โดยสันนิษฐานเด็ดขาดว่า เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปีนั้นเป็นผู้ที่ไม่มีความสามารถ ไม่อาจรู้ได้ว่าการกระทำของตนเองเป็นความผิด ส่วนผู้กระทำความผิดทางอาญาที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีแต่ต่ำกว่า 18 ปี จะต้องรับผิดชอบทางอาญาจากการกระทำของตนเอง ในสหรัฐอเมริกาในมลรัฐ North Carolina ผู้กระทำความผิดอาญาในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 6 ปี จะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมายว่า เด็กนั้นไม่มีความสามารถไม่มีเจตนาในการกระทำความผิดย่อมไม่สามารถฟ้องและถูกลงโทษทางอาญาได้ ผู้กระทำความผิดอาญาขณะอายุตั้งแต่ 6 ปี แต่ไม่เกิน 16 ปีจะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมายแต่ข้อสันนิษฐานนี้ไม่ใช่ข้อสันนิษฐานเด็ดขาดย่อมถูกหักล้างได้โดยพยานหลักฐานว่า เด็กผู้กระทำความผิดมีความสามารถในการที่จะแยกแยะผิดชอบได้ ผู้กระทำความผิดขณะอายุต่ำกว่า 16 ปี ผู้กระทำความผิดในกลุ่มนี้ หากได้กระทำความผิดทางอาญาย่อมไม่ได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมาย ในสาธารณรัฐฝรั่งเศสผู้กระทำความผิดอาญาในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปี หากกระทำความผิดย่อมไม่อาจถูกตั้งข้อหาได้ เนื่องจากได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมายอย่างเด็ดขาดว่าไม่มีความรับผิดชอบทางอาญา ผู้กระทำความผิดอาญาในขณะที่อายุตั้งแต่ 13 ปี แต่ไม่เกิน 16 ปี ถูกตั้งข้อหาว่ากระทำความผิดได้แต่ได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าไม่มีความรับผิดชอบทางอาญาแต่ข้อสันนิษฐานนี้ไม่ใช่ข้อสันนิษฐานเด็ดขาดสามารถถูกหักล้างได้ ในประเทศญี่ปุ่นกรณีของเด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี กฎหมายสันนิษฐานว่ายังไม่มีความสามารถในการแยกแยะอะไรผิดหรือถูกทั้งไม่สามารถควบคุมการกระทำของตนเองได้ ดังนั้นเมื่อเด็กและเยาวชนกระทำความผิดจะมีการส่งตัวเด็กและเยาวชนผู้นั้นไปยังองค์กรสำหรับเด็ก กรณีเด็กอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไปแต่ต่ำกว่า 18 ปีสามารถที่จะแยกแยะอะไรถูกอะไรผิดและสามารถควบคุมการกระทำของตนเองได้ต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนเองแต่เด็กและเยาวชนในกลุ่มนี้หากกระทำความผิดอาญาจะมีการลดโทษตามกฎหมาย ส่วนประเทศไทยจำแนกความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชนโดยใช้เกณฑ์อายุเป็นสำคัญเพียงอย่างเดียวแม้เด็กและเยาวชนจะกระทำความผิดโดยเจตนาและเป็นความผิดอาญาร้ายแรงเพียงใดก็จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งเด็กและเยาวชนจะได้รับประโยชน์จากกฎหมายในเรื่องอายุเป็นสำคัญทำให้ไม่มีบทลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดโดยเจตนาและการกระทำความผิดร้ายแรง

ตลอดจน บทลงโทษ ในประเทศอังกฤษ ได้กำหนดบทลงโทษจากอายุของเด็กและเยาวชนโดยแยกผู้กระทำความผิดอาญาในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปี ซึ่งสันนิษฐานให้เป็นเด็ดขาดว่าเป็นผู้ที่ไม่มีความสามารถ อายุตั้งแต่ 10 แต่ต่ำกว่า 18 ปีต้องรับผิดชอบทางอาญาอย่างสมบูรณ์ ในสหรัฐอเมริกาเฉพาะในมลรัฐ North Carolina ผู้กระทำความผิดอาญาในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 6 ปี เด็กนั้นจะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมายว่าเด็กนั้นไม่มีความสามารถ ไม่มีเจตนาในการกระทำความผิด แต่หากเด็ก

อายุตั้งแต่ 6 ปี แต่ไม่เกิน 16 ปี แม้ได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าไม่สามารถมีเจตนากระทำความผิดได้แต่ไม่ใช่ข้อสันนิษฐานเด็ดขาด ส่วนผู้กระทำความผิดขณะอายุกว่า 16 ปี ไม่ได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมายและจะได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ใหญ่กระทำความผิดอาญาโดยนำเรื่องการกระทำความผิดเกี่ยวกับความผิดในตัวเอง (Mala in se) และความผิดที่กฎหมายห้าม (Mala Prohibit) มาพิจารณากำหนดบทลงโทษ ในสาธารณรัฐฝรั่งเศส กรณีอายุต่ำกว่า 13 ปีได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมายอย่างเด็ดขาดว่าไม่มีความรับผิดชอบทางอาญาแต่อาจถูกลงโทษทางการศึกษา อายุตั้งแต่ 13 ปีแต่ไม่เกิน 16 ปีถูกตั้งข้อหาว่ากระทำความผิดได้แต่ได้จะรับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าไม่มีความรับผิดชอบแต่ข้อสันนิษฐานเด็ดขาดสามารถถูกหักล้างได้เมื่อมีพยานหลักฐานเพียงพอในคดีศาลก็สามารถลงโทษจำคุกเด็กกลุ่มนี้ได้ถ้าเป็นโทษทางอาญาร้ายแรง อายุตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไปแต่ไม่เกิน 18 ปี การลงโทษทางอาญาได้ถ้ากระทำความผิดทางอาญาร้ายแรง ส่วนในประเทศญี่ปุ่น กรณีที่เด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี กระทำความผิดเด็กและเยาวชนจะถูกส่งตัวไปยังองค์กรสำหรับเด็กเพื่อให้ศาลครอบครัวพิจารณาและใช้มาตรการสำหรับเด็กและเยาวชน อายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไปแต่ต่ำกว่า 18 ปีต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง แต่มีการลดโทษตามกฎหมายเด็กและเยาวชน ส่วนประเทศไทยบุคคลอายุมากกว่า 15 ปี แต่ยังไม่เกิน 18 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 75 ให้ศาลพิจารณาว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษก็ให้จัดการตามมาตรา 74 บุคคลอายุกว่า 18 ปีแต่ไม่เกิน 20 ปี จะได้รับโทษจากการกระทำความผิดทางอาญาตามที่กฎหมายบัญญัติไว้แต่ให้ศาลสามารถพิจารณาถึงความรับผิดชอบของผู้กระทำความผิด ความรุนแรงในการกระทำความผิด โดยศาลจะพิจารณาว่าผู้กระทำความผิดควรได้รับการลงโทษเพียงใดจึงเหมาะสมกับการกระทำของตน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึง ความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี ในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน พบว่า ในสมัยก่อนการลงโทษเด็กและเยาวชนไม่สามารถกระทำได้ มุ่งเน้นไปที่การแก้ไขฟื้นฟูมากกว่าลงโทษ แต่หัวใจของกฎหมายอาญาคือการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม จึงควรนำแนวคิด ทฤษฎีที่ศึกษามาพิจารณาร่วมกับสภาพสังคมเพื่อหาความเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน ซึ่งไม่ได้หมายความว่าทุกประเทศต้องเหมือนกัน

2. เพื่อศึกษาถึงมาตรการลงโทษและความรับผิดชอบทางอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่น พบว่า มาตรการลงโทษและความรับผิดชอบทางอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศที่ศึกษาจะแยกประเด็นในศึกษาเป็น 4 หัวข้อ ซึ่งในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่น จะมีความใกล้เคียงกันคือพิจารณาการกระทำความผิดจากความร้ายแรงที่กระทำ หลักเจตนาประกอบด้วยอายุ แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะรัฐนอร์ทแคโรไลนา กำหนดอายุเด็กต่ำที่สุดคือ 6 ปี สามารถรับผิดชอบทางอาญาได้หากกระทำความผิดร้ายแรงและรู้สำนึกในการกระทำและสามารถลงโทษทางอาญากับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้ซึ่งต่างกับประเทศไทย

3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายของมาตรการการลงโทษและกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน พบว่า ประเทศไทยใช้อยู่ของเด็กละเยาวชนกำหนดการลงโทษมากกว่าพิจารณาประเภทการกระทำ ความร้ายแรงหรือฐานความผิดมาประกอบและจะเบนการลงโทษไปใช้มาตรการคุ้มครองมากกว่าการลงโทษตามกฎหมาย

4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงกฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดทางอาญาให้มีความชัดเจนและ
ทรงไว้ซึ่งสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดให้ไว้ในแต่ละบุคคลได้ พบว่า ให้ศาลสามารถพิจารณาความร้ายแรงของการกระทำ การ
กระทำความผิดซ้ำ การกระทำโดยเจตนาประกอบอายุเพื่อลงโทษได้

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

สังคมในยุคปัจจุบันที่โลกไร้ขอบเขตมีระบบอิเล็กทรอนิกส์ใช้อย่างกว้างขวางสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนไปจากสังคมในสมัยก่อน
เด็กและเยาวชนในยุคสมัยนี้สามารถที่จะเข้าถึงในสิ่งที่ไม่ควรรู้เห็นได้ด้วยตนเอง ไม่มีคนสั่งสอนอบรมอย่างใกล้ชิด คิดหรือกระทำ
ตามสิ่งที่เห็นเกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบได้โดยง่ายกว่าสังคมในยุคก่อนที่ ทำให้เด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีความกล้าที่จะกระทำ
ความผิดที่มีความรุนแรง จากสถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนก็ไม่ได้ลดลงไปอย่างที่ควรจะเป็นเมื่อใช้วิธีการสำหรับ
เด็กและเยาวชน กฎหมายมุ่งคุ้มครองเด็กไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย การนำแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ มาผสมผสานเพื่อให้เกิด
ประโยชน์ทั้งกับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำ และหากศาลสามารถนำหลักการพิจารณา
โดยใช้ความร้ายแรงของการกระทำ หลักเจตนา และการกระทำความผิดซ้ำมาพิจารณาเพื่อกำหนดบทลงโทษจะเป็นการเยียวยา
ความเสียหายที่ผู้กระทำเป็นผู้ก่อหรือเพื่อทดแทนความรู้สึกของผู้เสียหายหรือป้อมปรามไม่ให้เด็กและเยาวชนกล้าที่จะกระทำ
ความผิดเพราะจะต้องถูกลงโทษจากการกระทำของตนตามกฎหมายอย่างแท้จริง เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาร้ายแรง
โดยเจตนาหรือกระทำความผิดซ้ำ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมมากกว่าเกินกว่าที่จะมุ่งให้อภัยเพียงอย่างเดียว เจตนารมณ์ของ
กฎหมายอาญามุ่งคุ้มครองปกป้องสังคมโดยรวมซึ่งแสดงออกโดยการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตามที่กฎหมาย
บัญญัติให้เป็นความผิด การให้ศาลสามารถนำหลักเรื่องเจตนา ความร้ายแรง การกระทำความผิดซ้ำมาพิจารณาร่วมกับอายุเพื่อ
ลงโทษผู้กระทำความผิด ย่อมเป็นประโยชน์มากกว่ามุ่งคุ้มครองเพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับโสภณ รัตนกร (2557, น.1)
พบว่า การแก้ไข ปรับปรุงหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการกำหนดให้องค์กรที่ควรจะเป็นผู้มีคำสั่งอนุญาตให้ผู้เสียหายฟ้องเด็กหรือ
เยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดอาญานั้น ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ
ครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 99 กำหนดให้ผู้เสียหายจะฟ้องเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาจะต้องได้รับ
อนุญาตจากผู้อำนวยการสถานพินิจ ซึ่งจะต้องมีการสืบสวนสอบสวน สืบเสาะและพินิจว่าคดีมีมูลสมควรอนุญาตให้ฟ้องหรือไม่ ซึ่ง
ไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ บทบาท และภารกิจ รวมทั้งหลักการแบ่งแยกอำนาจและถ่วงดุลอำนาจดังได้กล่าวข้างต้น สมควรให้
ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตให้ผู้เสียหายฟ้องเด็กและเยาวชน ส่วนขั้นตอนในการยื่นคำร้อง อาจกำหนด
หลักเกณฑ์ให้ผู้เสียหายยื่นคำฟ้องมาพร้อมกับคำร้องขออนุญาตฟ้องต่อศาล เพื่อให้ศาลพิจารณาคำฟ้องเสียก่อนว่าครบ
องค์ประกอบความผิดตามที่กล่าวหาหรือไม่ เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยใช้ระบบกล่าวหา
เป็นหลัก จึงมีกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดกว่าระบบไต่สวน คำฟ้องจึงต้องครบองค์ประกอบความผิดด้วย และ Alida V. Merlo, Peter J.
Benekos, Dean John Champion (2016, p.213) ปัญหาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาร้ายแรง หรือกระทำความผิด
ซ้ำ รวมถึงหลักเกณฑ์การโอนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวไปศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดานั้น การที่เด็ก
หรือเยาวชนกระทำความผิดอาญา อาจเกิดจากการอ่อนด้อยด้วยประสบการณ์ ขาดความยับยั้งชั่งใจ หรือกระทำไปด้วยอารมณ์ชั่ว

รูปตามหลักการของศาลเยาวชนและครอบครัวในปัจจุบันของมลรัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และประเทศไทย มุ่งที่จะแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนให้กลับตนเป็นพลเมืองดีของสังคมมากกว่าที่จะลงโทษ แต่มลรัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา ใช้สำหรับการกระทำผิดที่ไม่ร้ายแรงมากนัก เช่น การลักทรัพย์ โดยใช้มาตรการสำหรับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ แต่หากใช้มาตรการดังกล่าวแล้วไม่สามารถแก้ไขฟื้นฟูได้ สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะรู้ว่าถึงอย่างไรก็ต้องได้รับโทษหรือได้รับโทษเพียงเล็กน้อย ไม่ได้รับความเดือดร้อนหรือความทุกข์ทรมานมากนัก จึงไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย หรือไม่ให้ความร่วมมือตามมาตรการที่กำหนดให้ปฏิบัติหรือไม่พยายามแก้ไขปรับปรุงตัว จึงมีความจำเป็นจะต้องคุ้มครองดูแลปกป้องสังคมให้ปลอดภัย โดยใช้วิธีการโอนคดีไป ศาลธรรมดา ซึ่งมีลักษณะเป็นการลงโทษ กรณีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดร้ายแรง ได้แก่ ฆ่าผู้อื่น หรือทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัส ปล้นทรัพย์ ช่มชู้ หรือกระทำความผิดที่ไม่ถึงขั้นร้ายแรง แต่กระทำความผิดซ้ำหลายครั้งหรือต่อเนื่อง โดยไม่พยายามที่จะแก้ไขปรับปรุงตัว โดยพิจารณาจากอายุ ความร้ายแรงของการกระทำความผิด ประวัติการกระทำความผิด และโอกาสในการแก้ไขปรับปรุงตัว ส่วนประเทศญี่ปุ่น ตาม Juvenile Act (Act No. 168 of July 15, 1948)

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

ในประเทศที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจะเห็นได้ว่า แม้จะมีการกำหนดอายุของเด็กและเยาวชนไว้ให้ไม่ต้องรับผิดหรือสันนิษฐานว่ามีความผิดไม่ได้ก็ตาม แต่ในประเทศอังกฤษเด็กและเยาวชนอายุตั้งแต่ 10 ปี แต่ต่ำกว่า 18 ปี ก็ถือว่าเป็นผู้มีความรู้สึกลึกซึ้งผิดชอบแล้ว ต้องรับผิดจากการกระทำของตนตามที่กฎหมายบัญญัติโดยไม่มีข้อสันนิษฐานที่เป็นประโยชน์แก่ตนหากกระทำความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติ ในสหรัฐอเมริกา มลรัฐ North Carolina เด็กและเยาวชนจะอายุกว่า 6 ปีแต่ไม่เกิน 16 ปี แม้สามารถนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์หักล้างได้ก็ตามแต่เยาวชนวัยนี้ต้องรับผิดจากการกระทำของตนตามที่กฎหมายบัญญัติเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ หากไม่มีพยานมาหักล้าง ในสาธารณรัฐฝรั่งเศส เด็กและเยาวชนอายุกว่า 13 ปีแต่ไม่เกิน 16 ปี ก็สามารถนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์หักล้างการกระทำของตนได้แต่ถ้าไม่มีพยานมาหักล้างก็สามารถลงโทษได้โดยลงโทษจำคุกแต่ไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษผู้ใหญ่ อายุกว่า 16 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปีลงโทษได้เหมือนคดีผู้ใหญ่หากกระทำความผิดอาญาร้ายแรง ส่วนในประเทศญี่ปุ่น เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอายุอายุกว่า 14 ปีแต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ให้ถืออายุในวันกระทำความผิดโดยเยาวชนวัยนี้ต้องรับผิดจากการกระทำของตนตามที่กฎหมายบัญญัติหากมีเจตนากระทำความผิดกระทำความผิดอาญาร้ายแรง รู้สึกลึกซึ้งในการกระทำย่อมต้องรับผิดทางอาญา โดยสามารถนำหลักฐานมาพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนได้และที่สำคัญประเทศญี่ปุ่นได้ปรับเรื่องอายุของเด็กและเยาวชนที่ต้องรับโทษจากการกระทำความผิดน้อยลงกว่าเดิม ส่วนประเทศไทยพิจารณาเกณฑ์อายุเป็นสำคัญ แต่ทั้งนี้ประเทศไทยไม่ได้นำเรื่องของการกระทำความผิดเข้ามาพิจารณาเพื่อกำหนดบทลงโทษ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรนำหลักการกระทำความผิดเข้ามาพิจารณาเพื่อกำหนดโทษ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาซ้ำอีกไม่ถือว่าเป็นความผิดอาญาร้ายแรงหรือไม่ก็ตาม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ให้อำนาจศาลที่จะใช้หลักเจตนา ความร้ายแรงของการกระทำ หรือการกระทำความผิดซ้ำ มาพิจารณาเพื่อลงโทษ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาได้

1.2 เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 โดยเพิ่มเติมมาตรา 74 ให้มีวรรคสามความว่า “ถ้าเด็กอายุกว่าสิบสองแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดซึ่งเด็กนั้นไม่ต้องรับโทษตามความในวรรคหนึ่ง แต่หากเด็กได้กระทำโดยเจตนาประกอบกับฐานความผิดซึ่งเด็กได้กระทำนั้นเป็นความผิดอุกฉกรรจ์ หรือเป็นการกระทำความผิดที่เคยทำมาแล้วกลับมาก่อทำซ้ำอีก ให้ศาลนำมาพิจารณาประกอบเพื่อกำหนดเป็นบทลงโทษตามกฎหมายสำหรับเด็กนั้น แต่สามารถลดโทษได้ตามดุลยพินิจศาล”

1.3 เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 75 ความว่า “ผู้ใดอายุกว่าสิบห้าปีแต่ต่ำกว่าสิบแปดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบ การกระทำความผิดในครั้งก่อน ฐานความผิดและความร้ายแรงของการกระทำความผิดของผู้นั้น ในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้หนึ่งหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษก็ให้จัดการตามมาตรา 74 หรือถ้าศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นตามดุลยพินิจศาล”

1.4 เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 76 แก้ไขเป็น “ผู้ใดอายุตั้งแต่สิบแปดปีแต่ยังไม่เกินยี่สิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบ การกระทำความผิดในครั้งก่อน ฐานความผิด ความร้ายแรงของการกระทำความผิดและการกระทำความผิดซ้ำมาประกอบการพิจารณาเพื่อกำหนดโทษที่จะลงโทษตามกฎหมาย ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลงหนึ่งในสามหรือกึ่งหนึ่งก็ได้”

1.5 เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 69/1 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 เพราะมาตราที่ 69/1 ใช้แต่เฉพาะการกระทำความผิดครั้งแรกและเป็นความผิดที่พนักงานสอบสวนสามารถเปรียบเทียบปรับเท่านั้น ไม่ได้นำไปใช้กับคดีอาญาร้ายแรง ซึ่งในกรณีคดีอาญาร้ายแรงการที่จะให้พนักงานสอบสวนสามารถเปรียบเทียบปรับแล้วปล่อยตัวไปได้ก็ไม่สมควรกระทำได้เพราะเป็นคดีที่กระทบต่อชีวิต ร่างกายของบุคคลอื่น มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวมผู้วิจัยจึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้ ส่วนมาตรา 69/2 ในกรณีที่เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดแต่อยู่ในเกณฑ์ต้องดำเนินการว่าด้วยการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด แต่ไม่สำเร็จ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการนำตัวเด็กและเยาวชนไปศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งควบคุมตัวมาตรานี้ก็ใช้เฉพาะกรณีคดีเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างเดียว

1.6 เห็นควรเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา และเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาให้มี มาตรา 94/1 ความว่า “ความผิดอันได้กระทำโดยเจตนา ซึ่งผู้กระทำความผิดได้กระทำในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีนั้น ถ้าและได้กระทำความผิดขึ้นอีกในระหว่างที่ได้รับมาตรการสำหรับเด็กและเยาวชน หรือภายในเวลาห้าปีนับแต่พ้นจากมาตรการดังกล่าว ให้เพิ่มโทษแก่ผู้หนึ่งหนึ่งในสามของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดในครั้งหลัง” และให้เพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ให้มีข้อความเดียวกันกับมาตรา 94/1 ให้กฎหมายอาญา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากสถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในแต่ละปี สถิติยังมีได้ลดน้อยลงอย่างที่เราควรพิจารณาเพื่อแก้ไขกฎหมายใหม่โดยเฉพาะเรื่องอายุเด็กที่มีเจตนากระทำความผิดอาญาร้ายแรง

2.2 เพื่อให้ทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงและเรื่องการทำคามผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจ
ศึกษาวิจัยในรายละเอียดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- นางลักษณ์ อาณี. (2557). *แนวทางใหม่ในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาและการดำเนินคดีกรณีผู้กระทำความผิดเป็นเด็กและเยาวชน*. (นิติศาสตร์ดุสิตบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- สง่า ลินะสมิต. (2520). *กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน รายงานอบรมหลักสูตร "ผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 10. สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม*.
- โสภณ รัตนกร. (2557). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ.
- Alida V. Merlo, Peter J. Benekos, Dean John Champion. (2016). *The Juvenile Justice System delinquency, processing, and the law*. (Eighth edition). United States of America: Pearson Education, Inc.